

- שבוע 6 5
- 5 מי שהדליק נר חנוכה באבוקה של הברלה האם יצא ידי חובה או לא
- 6 האם מותר לשתול זרעים ולהשקותם בשבת במקום שאנשים עובדים משום שבודאי לא יצמח
באמצע השבת ראו ושמעו כמה סימנים במצברי החשמל שנראה שהם עומדים לפני פיצוץ מה ניתן לעשות
- 6 בשבת
- 9 באיזה סבונים מותר להשתמש בשבת
- 9 אדם שאמר הפך זה יהיה הפקר פלוני בלבד, והגיע אותו פלוני וזכה בחפץ, האם החפץ עכשיו שלו או לא
- 9 הנוטע בעציץ שאינו נקוב האם חייב בערלה
- 11 קמן שאכל עם שלושה גדולים האם חייב הקמן בזימון מדין חינוך
- 12 אשה שעברה הפלה וצריכה להמתין י"ד מחמת ספק לידת נקיבה ועוד שבעה נקיים, האם צריכה להתחיל
את ספירת חו' נקיים רק לאחר כל הארבעה עשר ימי טומאה
- 13 אשה שעברה הפלה והתחייבה להמתין י"ד ימי טומאת נקיבה וספירת ז' נקיים (היינו בתוך הי"ד או
לאחריהם), ולאחר כמה ימים יצאה עוד חתיכת שיליא האם צריכה לחשוש שיצא חתיכת ולד
- 13 ולמנות י"ד יום מהפעם האחרונה או שמונה רק מההפלה עצמה
- 13 הניחו קופסת חלב שלא נפתחה עם מאכל אחר האם יש לחשוש שהקופסה היתה מלוכלכת בחלב
- 13 מיקרוגל בשרי שהכניסו בו בצק מגור בחבילה מהמפעל בזואקום וחיטמו את המיקרוגל עם חלב כשהבצק
בפנים
- 15 האם מותר לחלל שבת לצורך הצלת נכרי

שביחא שאלות המצויות בהלכה

- 16 מצא שטר כסף בתא מטנדר בכולל והיושב שם אומר שלא הוא הניח את זה שם מה יעשה
- 16 האם אפשר לעשות הברלה על בירה מי שיש לו בחילות מיין
- 18 ממתי אפשר לברך ברכות התורה בבוקר
- 18 האם מותר לחטא אמלה בשבת עם חומר ריחני
- 18 האם מותר להשתמש בשבת עם חומר ניסיון ריחני לידים
- 19 האם מותר לנקות בשבת עם מקושש
- 19 מה הדין להשתמש במכרשת אמלה בשבת
- מי שגזז ציפרניו והתרחץ לאחר מכן האם צריך ליטול ידיו בין הגזיזה למרחץ או שיכול למסוד על מה שנוטל לאחר המרחץ
- 19 אנדר שיש לו מכוס קצוב לצדקה ממעשר במים האם יביא מעט מעט לעניים המודמנים לו או לקופה של צדקה
- 20 מי שהתעורר באמצע הלילה ורוצה לשתות מה יעשה
- 21 מה שיעור המים שמברכים עליהם שהכל
- מי שגזז ציפרניו ואחר כך נגע במקומות מכוסים ואחר כך הלך לישון שנת לילה, האם די שיטול פעם אחת אחרי כל שלושה דברים אלו או שכל אחד מהם צריך נטילה בפני עצמה
- 21 מה שיש במוכה חילוקי דינים לפסול בין גג על המיטה כשקבוע לבין גג שאינו קבוע במבואר הדעות בשו"ע, מה השיעור להחשיבו קבוע
- 22 האם מותר לצייר ציורי צדיקים והאבות הקדושים
- 24 בהג"ל בשאלה הקודמת על הסגולה של האבוקרו האם מותר לעשות זאת בשבת
- 26 כלי צונן שהיה בו בשר צונן ולאחר מכן נגע בכלי זה גבינה או בחלב צוננים מה דין המאכל השני
- 26 מוקצה שהניחו באחד הימים על דבר אחר ולא היה בוונה לסלקו משם וגם לא להניחו שם עד שבת, ולא עלה על דעתו באותו זמן שאולי יצטרכו להשתמש בדבר שתחתיו בשבת, האם נחשב כמניח מדעת ואומר את הדבר שמעליו כדן במים לדבר האסור
- 27 האם מותר לעשות קריקטורות המשדרות לעג למבנה גוף מסויים
- 27 ילד הגונח מאוד מכאבי עצירות האם מותר לתת לו תרופה בשבת
- 28

לקבלת גליון שביחא מידי שבוע שלח

questions@shchiche.com

כמו"כ ניתן להשיג עותק מודפס אצל המחבר בכולל וברח' חפץ חיים 3 ב' בני ברק.

ניתן להוריד גליונות קודמים בעמדות "קול הלשון" תחת השם "עקיבא משה סילבר"

תלמידי בתי המדרשות מתכבדים לקחת גליון חינוך לבית מדרשם ותע"ב

תגובות בטלפון 03-6703111 או בפקס 03-6882239

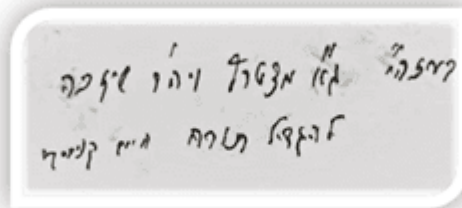
שביחא שאלות המצויות בהלכה

חלוקת גליונות שביחא בכפוף לתקנון (בכו שביחא שלוחה 6)

השתתפות בהוצאות בשלוחה 5

ההסכמות ומכתבי ברכה על החיבורים הקודמים נתנו ממרנן ורבנן זצוקללה"ה ויברלחם"א:

הגר"ח קניבסקי (מצו"ב), הגר"מ שמרנבוך, הגר"ש דבלצקי, הגר"א גרבוז, הגרב"ד דיסקין, הגר"ב שרייבר, הגר"מ קארפ, הגר"א וייס, הגר"ע פריד, הגר"י פישר, הגר"מ קסלר, הגר"ח"י מישקובסקי, הגר"ש הכהן גראס, הגר"י רצאבי, הגר"ש זעפרני.

הדברים נכתבו בדרך לימוד ומטרתם לעורר את כותב הדברים לעיון בנושאים הנידונים, ואינם מתיימרים לשמש כתחליף לפסק הלכה או לפוסקי הלכה, ואין לפסוק הלכה למעשה מתוך הדברים בלא שאלת חכם.

כל מי שיש בידו השגה, בין בתיקון טעות של ממש או בשיקול הדעת, או כל הערת שיפור על ניסוח או פרט שיכול היה להיכתב טוב יותר - נשמח מאוד לקבל הדברים, על מנת לתקן הדברים במהדורה הבאה, ותבוא עליו ברכה, ויהיה בזה זיכוי הרבים.

ואם ח"ו השתרבב לפום ריהטא מה שהיה עדיף לכתוב באופן אחר - הנני להתנצל על כך מראש ולהשתדל לתקן הדברים להבא, ושגיאות מי יבין.

מי שהדליק נר חנוכה באבוקה של הבדלה האם יצא ידי חובה או לא

לא יצא ידי חובה ויברך מחדש.

מקורות:

לפ"ד הרמ"א או"ח תרעא ד וכן המהרש"ל בשו"ת סי' פה דין אבוקה כדין מדורה, והרי מדורה פסולה אפי' בדיעבד כדמוכח בל' הגמ' והשו"ע או"ח שם, וכמ"ש להדיא המשנ"ב תרעא סק"ג בשם הפר"ח לענין מדורה, וכ"כ להדיא לענין אבוקה המהר"ל נר מצוה ח"ב ענייני חנוכה דאבוקה פסולה.

וכן הסכימו עם הרמ"א והמהרש"ל החי"א וא"ר ומשנ"ב, ודלא כהפר"ח שם שחולק וסובר שאין אבוקה כמדורה וכשרה לנר חנוכה.

ולענין אם צריך לחזור ולברך הביאו בזה דברי הפר"ח שכ' לענין האופן שלא כפה כלי על קערה מלאה פתילות שחוזר ומברך, והכה"ח כ' דתליא בפלוגתא לענין בירך על נר שאין בו שיעור, והגרשז"א [מנח"ס ח"צ נא 3] כתב דכאן לכו"ע כיון שהתכוון לעשות בפסלות חוזר ומברך [עי' צביאוריס ומוספס תרע"א ס"ד], ונראה דכ"ש הכא באבוקה שהפתילות נדלקין זה מזה, ואינו יכול להדליק באופן הכשר כלל אלא רק נר אחר, ומאחר שצריך נר אחר הרי זה כמו שבירך על ד' מינים ונתברר לו שפסול והביאו לו ד' מינים אחרים שצריך לברך מחדש [משנ"ב תרנ"א נ], וכן כאן שגוף המצוה בנר והנר אינו רק תנאי במצוה ברור שצריך לחזור ולברך.

האם מותר לשתול זרעים ולהשקותם בשבת במקום שאנשים עוברים משום שבודאי לא יצמח

אסור.

מקורות:

גם מה שהתיר השו"ע באו"ח שלו ד, הוא רק שא"צ להיזהר בצירוף שאינו מתכוון וגם אינו פסיק רישא כיון שהוא מקום דריסת בני אדם, אבל מלכתחילה לשתול או להשקות מאחר ויש חשש שיגדל אפי' משהו באופן שמתכוון בודאי שאין לזה היתר, וכן מתבאר ממה שנקט השו"ע שם דין זה בסעיף המדבר בזורע שאינו מתכוון שצריך לזיהר שלא לזרוע באינו מתכוון, וע"ז קאמר שבאופן זה מותר גם אם אינו נזהר, אבל לא מיירי בזורע המתכוון.

באמצע השבת ראו ושמעו כמה סימנים במצברי החשמל שנראה שהם עומדים לפני פיצוץ מה ניתן לעשות בשבת

לציין שבמקרה הנוכחי המצבר עשה רעש משונה באמצע הלילה וכמה מכשירי חשמל כבדי צריכה יחד עמו בבית נדלקו ונכבו כעין הבהוב כל הזמן ועשו רעש גדול ומשונה כולם יחד, ודבר זה גרם לפחד לנוכחים, שהמצבר עומד לפני פיצוץ, עכ"פ לאנשים שאין להם הבנה בחשמל, וכבר התכוונו לשריפה מכל המובנים (ולא היה מוטל עליהם לברר היכן יש מומחים בשעה מאוחרת לברר האם יש בזה סכנה כיון שהזמן היה קצוב והשואל הרי זה שופך דמים כמ"ש באו"ח שכתב).

ויש לציין שכ' האג"מ שמי שמפחד אף מדבר שאין דרך החכמים לפחד ממנו אבל כל שאין דרך להוכיח שאין כאן שום חשש והוא מפחד באמת עי"ש מש"כ בזה.

ולגופו של ענין במידה ויש חשש אמיתי שהמצברים עומדים לפני פיצוץ חשמל יש כאן סכנת נפשות, גם אם יתרחקו משם כל הסובבים את החשמל, לפי מה שפסק הרמ"א ס"ס שלד שדליקה בזמנינו יש בו משום פקו"נ, וכמ"ש החזו"א דגם האידנא [ארחות רבינו ח"א קסד וראה עוד בחוט שני ח"ב לה ג א וצניאורים ומוספים על הרמ"א ס"ס].

ולענין אם יכבו כל מפסק בנפרד או רק את המפסק הראשי פשוט שמה שמותר להם הוא לכבות רק את המפסק הראשי וכמבואר בשו"ע שכתב טז לענין תלישת גרורות עי"ש, ואפי' שאם כשיכבו חלק מהדברים, המצבר בודאות יצא מכלל סכנה, ואף שיאמרו שזה עדיף להם כדי שיוכלו להשתמש במצבר למה שיישאר דלוק, אעפ"כ אי אפשר להתיר להרבות במלאכת שבת לצורך דבר שאינו פיקוח נפש.

יש

שביחא שאלות המצויות בהלכה

ולענין אם יש שם גוי ויכול לעשות זאת במקום בודאי עדיף לעשות על ידי גוי לפ"ד הרמ"א שכח יב, וכן אם יש שם קטן עדיף על ידי קטן כמ"ש המשנ"ב שם סקל"ו.

ולענין לכבות החשמל על ידי שינוי אע"פ שאינו מוסכם לכו"ע שבמלאכה מסוג זה מועיל שינוי, ויש דעות שרק בכתיבה והוצאה הדין כך כמ"ש באו"ז [והרצ גמחזסקי האריך צוה], מ"מ ודאי שלעשות בשינוי גם במלאכה זו יש בו הקל הקל, כיון שלחלק מהפוסקים ודאי הועיל שאינו דאורייתא, ובפרט שכך נפסק להלכה שמלאכה בשינוי אינו דאורייתא, וכמ"ש הרמ"א הנ"ל שאם אפשר לעשות על ידי שינוי עושה וקאי בכל המלאכות.

מה שציינתם לדברי הגרשז"א (ראה שש"כ פרק לב סעי' סה הערה קס"ו, ובשו"ת מנחת שלמה קמא סי' ז') שאין אדם צריך לוותר ממון משלו כדי שימנע חבירו מלחלל שבת, יש לציין שיש סברא כעין זה לגבי טומאת כהן ברמ"א ביו"ד הל' אבילות שהזכיר שאע"פ שאם יש אחרים שיטפלו במת כל צרכו אין זה מת מצוה אבל אם הכהן אינו מוצא אלא בדמים ממילא דין המת כמת מצוה ויכול הכהן להיטמא, ואינו מחוייב להוציא דמים, ואעפ"כ יש מקום לחלק בין אם הצלת הממון הוא דרך לשנות את המצב ובפועל עושה כרגע רק לצורך ההיתר (הפיקו"נ או המת מצוה) לבין אופן שמצד המצב כרגע הצורך של ההיתר (הפיקו"נ או המת מצוה) אינו כרוך בו איסורים נוספים אם לא לצורך הצלת ממון (או נוחות) שדורש איסורים נוספים, דכיון שהמצד המצב כרגע שלא נדרש ממנו לטפל בחשמל יותר מצורך ההיתר ומרבה בטיפול לצורך הממון (או הנוחות) וזה כבר אינו אותו הדבר ממש (כלומר להרבות במעשה עצמו שעושה, לצורך ממון או נוחות, זה לא בהכרח אותו הדין שמצינו שאינו מוטל עליו לשנות את המצב על ידי פתרון של איבוד ממון), וגם יתכן לחלק בין איבוד ממון לבין נוחות שיתכן שנוחות כן נדרשת מן האדם לוותר עליו לצורך מניעת חילול שבת של פיקו"נ גם לפי סברת הגרשז"א (ועכ"פ ויתור על נוחות מראש נזכר בגמ' בנדה על חסידים הראשונים וכו' ובדברי הספר חסידים סי' תתנה המובאים במשנ"ב סי' של סק"א, ואמנם שם הוא מידת חסידות, אבל שם מיירי בויתור על נוחות מראש, אבל ויתור על נוחות בשעת הטיפול בפיקו"נ הוא ענין אחר).

ועי' גם בדברי החי"א ח"ב כלל מה מו סט"ו המובאים במשנ"ב סי' שכט סק"ב דמבואר שם שאם יש קטן שאפשר להוציאו לרה"ר הוא עדיף מלכבות דליקה, ואע"פ שזה ודאי שאם יכבה את הדליקה עי"ז יציל ממנו, וגם אלו שחלקו עליו במשנ"ב שם הוא רק מחמת הנידון בהגדרת הקל הקל מה נחשב קל יותר עי"ש.

ויש לציין גם לדברי הגמ' ביומא פד ע"ב לגבי ואע"ג דקא מתקן דרגא וכו' ושאר האופנים שנתבארו שם דמבואר שם שאע"פ שהוא מתקן לצרכו הותר לו החילול שבת אבל לא באופן שמלכתחילה מרבה בשביל דבר שאינו צורך פיקוח נפש, ובמשנ"ב סי' שכח סקל"ח הוסיף על דין הגמ' הנ"ל דההיתר הוא דוקא שאינו מכוון לזה וציין שם בשעה"צ שהוא מחלוקת הפוסקים, אך הוסיף שם בשעה"צ דלכו"ע אסור להוסיף בשביל זה במלאכה ושכן נראה ברור, וכמובן שאין כוונת המשנ"ב שעושה מלאכה נוספת נפרדת בשביל

שביחא שאלות המצוות בהלכה

המטרה שלו שאינה נצרכת, אלא שמרבה לצורך טובת עצמו במלאכה שעושה לצורך ההצלה.

וכן בסי' שיח המבשל בשבת לצורך חולה אסור לבריא גזירה שמא ירבה בשבילו, ושם כמובן אסור להרבות לבריא לא רק במקרה שהוא רק הרווחה אלא גם באופן שהוא מניעת נזק כגון שהבשר עומד להתקלקל, ג"כ אסור להרבות לבריא, אפי' שהבישול הוא מעשה אחד, וכמו כן אם יש אפשרות לשחוט בהמה בריאה או לשחוט בהמה מסוכנת באופן שיצטרך לחלל שבת עוד על המסוכנת לצורך הבדיקה מסתבר שלא יתירו לו לשחוט את המסוכנת אפי' שיש לו הפסד, וזה כלול באיסור להרבות לבריא.

וגם בשם הגרשז"א הובא שאם החולה צריך נורה ואפשר להדליק נורה גדולה יותר להרווחה זה לא מתיר את זה וצריך להדליק נורה קטנה יותר [ראה ש"כ מהדו"ט פרק לז סכ"ז והערה קעט ע"פ אצנ"ז לו"ס סי' עט והר"ז סי' קעז].

ולענין האיסור להרבות בב"י סי' שיח הביא ב' דעות אם הוא דאורייתא או דרבנן והמשנ"ב שם סקי"ג נקט שהוא דאורייתא (ויש בזה לכאורה סתירות בספרי המשנ"ב עי' במשנה אחרונה שם), אבל בניד"ד של כיבוי המתגים אם נימא דכיבוי הוא איסור דאורייתא א"כ להרבות בכיבוי מתגים הוא ודאי דאורייתא.

וכן בסי' שכח סט"ז מבואר דאם יש עוקץ אחד שיש בו ג' תאנים ועוקץ א' שיש בו ב' תאנים וצריכין רק ב' תאנים קוצצים העוקץ של הב' תאנים, והוסיף שם המשנ"ב בשם החי"א שמזה יש ללמוד בכל דבר לצמצם כגון בבישול שלא להוסיף בבישול, וכ"ש בניד"ד שאין להרבות בפעולות.

ועי' שם בביאור הלכה סט"ו דאם אין צורך בשני בני אדם אסור לעשות המלאכה בב' בני אדם אלא רק באדם אחד כדי למעט במלאכה.

לגבי חשמל אם הוא דאורייתא או דרבנן, רוב פוסקי זמנינו הנודעים נקטו שחשמל הוא דאורייתא כהחזו"א והגר"ש"א והגרנ"ק ועוד, למרות שיש שנחלקו בהגדרת המלאכה, אבל לגבי מלאכה שאצל"ג יש חילוקים בסוגיות בין בונה למבצר, ואמנם דרבנן של מלאכה שאצל"ג הוא חמור יותר משאר דרבנן כמבואר בפוסקים וגם מחמת שיש פוסקים כהרמב"ם שפסקו שמלאכה שאצל"ג הוא ג"כ דאורייתא, אבל גם באיסור דרבנן אסור להרבות כמבואר לעיל דכל ריבוי בשיעורין י"א שהוא דרבנן, וגם לשי' הראשונים (הפמ"ג בסי' שיח ע"פ הרשב"א) שלא גוזרים לאסור לבריא אם הגזירה היא רק מחמת ריבוי בשיעורין של דרבנן, אבל הריבוי בשיעורין עצמו אסור גם בדרבנן כמבואר לענין התאנים הנ"ל דסי' שכח וכמבואר בפמ"ג הנ"ל דסי' שיח גופא דלענין התאנים אין גוזרים מחמתו משום שהוא איסור דרבנן אבל איסורא דרבנן מיהא איכא.

וגם בגוף דברי הגרשז"א שציינתם הנה מאחר ואם שם מיירי בגופים נפרדים (לפי אשר היה נשמע מדבריכם) יותר מובן דבס"ה אין הראשון מחוייב בהקל הקל המוטל על האדם השני, וכל החיוב המוטל על הראשון הוא אפרושי מאיסורא, וזה לא שייך כשלגבי השני הוא היתר גמור, משא"כ כשכל הנידון כלפי האדם עצמו יש כאן הקל הקל.

באיזה סבונים מותר להשתמש בשבת

לענין

סבון שהוא סמיך קצת, יש בו חשש ממרח דהיינו ממחק (עי' משנ"ב ס"ס שכז), ואף סמיך קצת כ' בחוט שני (ח"א פי"ד סק"ב) שאי אפשר להתיר מכיון שלא התבאר השיעור שנחשב אינו סמיך.

ולענין סבון חתיכה, לחלק מהפוסקים יש בו חשש נולד על ידי שנמס (רמ"א שם, ובמ"ב שם הביא שיש חולקים).

ולענין סבון שנעשה קצף, דנו ונחלקו הפוסקים מצד ממרח (עי' בביאורים ומוספים שם), ויש לדון בו גם מצד נולד כשנוצרת צורה חדשה של קצף שלא היתה כאן קודם, כעין מה שדנו הפוסקים על המסת שלג והקפאת מים.

ולכן ההיתר הברור לשימוש בשבת בסבון הוא בסבון שהוא נוזלי לגמרי ואין בו קצף ולא משתמש במטלית סקוץ כשמנקה איתו, ואפשר גם להשתמש בסבון רגיל ולדלל אותו הרבה ולהוציא ממנו הקצף האפשרי בערב שבת ובזה להכין אותו לשימוש בשבת. (ולענין ריח בכלים כתבתי בתשובה נפרדת).

ומ"מ מי שלא רוצה לחשוש לכל השיטות יש אופנים שגם בסבונים אחרים הוא כשר לפי חלק מן השיטות, ויעוי' בספרי הפוסקים או יעשה שאלת חכם.

אדם שאמר חפץ זה יהיה הפקר לפלוני בלבד, והגיע אותו פלוני וזכה בחפץ, האם החפץ עבשיו שלו או לא

הסכמת

רוב הפוסקים שהפקר כזה אינו הפקר ולא חל כלל, אם כי הדבר אינו ברור לכו"ע שהפקר כזה אינו חל, וכן יש עוד נידונים לצרף כאן, ולכן אי אפשר להוציא מידו כיון שיש לו כמה עניינים שיכול לטעון ולסמוך.

מקורות: במשנה פאה ו א אי' הפקר לעניים לבית הלל אינו הפקר עד שיופקר אף לעשירים, והפשטות שאינו הפקר ולא חל דבר, וכן בגמ' ב"מ ל ע"א מוכח לכאורה דבאופן שאינו הפקר אין בזה שום דבר, עי"ש, וכך רהיטת הפוסקים, וכ"כ הר"ש על המשנה שם שאם קדם עני וזכה לא עשה כלום, והובא בסמ"ע ובבאר היטב סי' רעג, וכ"כ בערוך השלחן שם וכל שלא הפקיר לכל אין לזה דין הפקר והזוכה בו לא קנה, ובדרך אמונה פ"ב דתרומות הביא דברי הסמ"ע והוסיף שהזוכה גזילה היא בידו.

וידועים דברי הנוב"י מהד"ק אה"ע סי נט שהאריך בזה שאין שום קנין באופן של הפקר שאינו לכו"ע, וכן בראב"ד דעדויות פ"ד בשם הרמב"ן מבואר להדיא דאינו הפקר כלל

אולם דין זה צע"ק כיון דמוכחא מילתא שרוצה להעביר בעלותו לאחר א"כ למה שלא יוכל בכל דרך שלא יהיה, ואמנם דין הפקר לא יהיה לזה אבל למה שלא יהיה בזה עכ"פ מתנה.

ובאמת יעוי' בחלק מפרשי המשנה בפאה שם דמשמע שאינו הפקר לענין פאה, ולא שאין כאן שום נתינה או מחילה בעולם כלל, יעו"ש בלשונותיהם.

וכן ראה בדרך אמונה פ"ב מתרומות סקפ"ו ע"פ הרדב"ז שם דמבואר שכשנותן הנכרי פאה הוה ליה הפקר לעניים וחל מדין מתנה, ואולי יש לחלק בין גזילה מישראל לגזילה מגוי שגדר הגזילה מגוי יש בזה גדרים אחרים, או דהיכא דמוכחא מילתא שאמר שהוא כפאה של ישראל יש לנו להשוותו לפאה בכל אופן שיכול לחול באופן הקרוב לפאה, וא"כ הו"ל מתנה, אבל הלשון דנקט שהוא הפקר לעניים ולכן חייב במעשר יותר משמע דדעת הרדב"ז שהפקר לעניים אינו הפקר רק לענין פאה.

ויעוי' בשו"ת עונג יו"ט סי' צא שכתב בתוך דבריו וממילא גם מה שכ' הנוב"י לפי דרכו דבצדקה מודה הרשב"א דמהני שאלה דשם לא זכה הגבאי מתורת הפקר משום דלא הוי לנוכח ובעינן שיפקיר לכל זה ג"כ אינו דנהי דלא הוי הפקר אם הפקיר לעניים לחוד מ"מ זכה הגבאי בתורת מתנה שהרי נתן לו לזכות לעניים ולא שייך כאן דין הפקר כלל וכל דברי הנוב"י בזה אינם מובנים לי עכ"ל, ומשמע דס"ל דאם הפקר אין כאן אבל מתנה יש כאן, ואולי הוא דין מיוחד בצדקה.

אולם גם אם נפרש שיש כאן קנין שאינו מתנה ואעפ"כ חייב במעשרות עדיין אינו מיישב כלל, דא"כ היה צריך ליפטר גם ממעשרות דדין פטור ממעשרות לא תלי' בשם הפקר ובתורת הפקר כלל, דדין זה נלמד כמו שהביאו כמה ראשונים מדכתיב ובא הלוי כי אין לו חלק ונחלה עמך יצא הפקר שיש לבעה"ב חלק בו, וא"כ כל שיש חלק לבעה"ב בהפקר זה בין אם יהיה מדין הפקר ובין אם יהיה מדין מחילה או מתנה יהיה פטור ממעשרות.

והרי להדיא איכא דעה בירושלמי שם דאפי' לא הפקיר לגוים או לבהמה אינו הפקר.

וכן מוכח בר"ה דף יד דכיון שיד הכל ממשמשינן בה ואת אמרת תתחייב במעשר עי"ש, והניחא באופן המבואר שם תליא בפלוגתא כיון שמ"מ יש אופנים ודעות שאין רשות ליטלו, אבל באופן שיש רשות ליטלו יצטרך להיות הדין שייפטר ממעשר לכו"ע שם, ולמה יהיה תליא בשם הפקר.

ופ"א הורה הגרמ"מ לובין לענין דין מסויים שאין בו פטור ממעשר כיון שאם לא יטלוהו בסוף לא יהיה בו שם הפקר [המדובר הוא על דבר שאם ילקטוהו רק בשנה שמינית יתזכר למפרע שאין בו קדו"ש ואינו הפקר] ה"ה שלא יהיה בו פטור ממעשר, והקשיתי מהך סברא דובא הלוי וכו'.

שביחא שאלות המצוות בהלכה

הנ"ל, דסו"ס כיון שיש בו רשות נטילה יש בו פטור גמור כיון שהכל שוין בזה, ושמעתי שחזר בו מהוראתו מחמת זה.

(ולגוף הנידון יש לציין גם לדברי הגמ' בר"ה דף יד יד הכל ממשמשין וכו' ואת אמרת וכו').

ואולי יש ליישב על הקושי' בניד"ד דפטור חלק ונחלה עמך הוא רק באופן שיש לכולם חלק ונחלה עמך, וממילא כל שאינו הפקר לכל אינו פוטר ממעשר, אבל זה אינו דלא מזה ילפו לה ב"ה אלא מלימודים אחרים כמבואר במפרשים.

ויעוי' בלבוש מרדכי בב"מ סי' כ שהאריך טובא בנידון זה ולא רצה לפרש שאין שום מחילת על החפץ, יעו"ש לפי דרכו, ועי"ש שנדחק טובא בדברי הגמ' בב"מ שם, ויש להוסיף על דבריו דהן אמנם גם הסברא שלא חל כאן שום נתינה צריכה ביאור, אבל גם לפרש בדברי הגמ' כפירושו דחוק מאוד, ולולי דחקו היה מקום לדחוק באופן אחר דקושיית הגמ' היא רק על לשון הפקר שהזכיר ר' ישמעאל בר' יוסי שם, ותירוץ הגמ' שם דהכי קאמר ר' ישמעאל וכו', וה"ה אפשר לפרש בדברי הגמ' דלמסקנא ר' ישמעאל לא מיירי מדין הפקר כלל, אלא רק מדין מחילה או מתנה, ומה דבקושיית הגמ' סברה הגמ' ששום דבר לא חל, אה"נ כך סברה הגמ' בקושייתה, אבל למסקנא לא קיימא הכי.

ומ"מ למעשה א"א לזוז מפסק רוב הפוסקים וסוגיין דעלמא שלא חל הפקר כלל.

ומ"מ יש לדון מטעם אחר שהרי יש דעות בפוסקים [ש"ך חו"מ שם א] שאם נוטל דבר של חבירו באופן שודאי יתרצה כשנוטל אין בזה גזל, אולם הקצה"ח שם חלק ע"ז.

וכן בענייננו יש לדון מטעם אחר דבאופן שהפקיר לאדם שלפנינו לדעת הנו"ב תניינא יו"ד סי' קנד חל ההפקר, אולם החת"ס יו"ד שיז חלק עליו, וכן בתשו' ר"א גורדון ח"ב סי' א.

הנוטע בעציץ שאינו נקוב האם חייב בערלה

בזה מחלוקת ראשונים אם חייב מדאורייתא או מדרבנן, והחזו"א הכריע כהרא"ש המחלק בין עציץ של חרס לעציץ של מינים אחרים, שבחרס הוא מדאורייתא ובשאר רוב מינים הוא מדרבנן.

מקורות: עי' תמצית הסוגיא והדעות בזה בבהירות נפלאה בדרך אמונה ערלה פ"י ה"ח ובביאור ההלכה שם, דלהרמב"ם נקטו כמה אחרונים שסובר שהוא מדאורייתא כהירושלמי (ואינו מוסכם לכו"ע כך בדעתו), ולהא"ז הבבלי חולק על זה, והרא"ש חילק בין המינים וכך נקט החזו"א דיני ערלה אות לב, ולענין כלי גללים ואדמה הביא הדרך אמונה שם מהמל"מ פ"ב מהל' בכורים ה"ט דלכו"ע הוא מה"ת.

ולענין הנידון אם יש להחשיבו כערלת דרבנן דא"י או חו"ל נקט הדר"א שדינו כערלת

יש

קטן שאכל עם שלושה גדולים האם חייב הקטן בזימון מדין חינוך

לא

תיקנו חיוב זימון בקטן כלל [אף שיכול לזמן אם יראה ועושה מזה], ולענין בני ספרד הנוהגים כהמחבר יעוי' במקורות.

מקורות: כ"כ הגר"ק בתשובה (דולה ומשקה על סי' קצב) שלא תיקנו הזימון בקטן.

ואולם להמחבר ס"ס קצט שקטן היודע למי מברכים גם כשלא הגיע לי"ג מצטרף, לכאורה דין זה שייך רק אם הוא מחוייב, ועי' גם משנ"ב שם סקכ"ט, שהיה פשוט לו ששוטה גמור אינו מצטרף, והיינו משום שאינו בר חיובא, וש"מ שרק בר חיובא מצטרף, א"כ להמחבר צ"ל שקטן היודע למי מברכין יהיה מחוייב בזימון, ומיהו לגבי אכל ירק מצינו שיש שנקטו שאינו מחויב ומצטרף, ומ"מ יש לחלק בין הראוי להתחייב לשאינו ראוי כענין שמצינו בלהוציא בקידוש למי שאינו בקי שהראוי להתחייב מוציא גם כשכבר אינו מחוייב.

ויש לציין דלפי דעת כמה ראשונים שלא נפסקה להלכה שנשים חייבות לזמן גם כשאוכלות בפני עצמן וע"ז קאי מ"ש בגמ' מה ב שנשים מזמנות לעצמן, ולא נזכר לגבי קטנים, א"כ פשיטא שקטנים אין חייבין דהרי דין זה שנשים מזמנות הרי לא מיירי בקטנים כמו שיתבאר בסמוך, א"כ ממילא מנ"ל לחייב קטנים כיון שאין דין מיוחד לחייב נשים שאכלו עם אנשים יותר משאכלו בפני עצמן, והרי דין שנשים חייבות בזימון בפני עצמן לא נאמר על קטנים, דאפי' לדידן שנשים מזמנות רשות הרי המשנ"ב קצט טז בשם המאמ"ר נקט שקטנים לא, כדעת הכס"מ ברכות פ"ה ה"ז, וכך משמע לשונו גם בשו"ע קצט ו, שרק נשים מזמנות לעצמן וכן עבדים לעצמם ולא קטנים, וזהו דלא כהחולקים שהביא המאירי ברכות מז ב.

עכ"פ לדעת המשנ"ב וסייעתו נמצא שדין זה שנשים מזמנות לעצמן האמור בגמ' לא אמור בקטנים כלל וממילא להנך ראשונים ודאי שאין חיובא בקטנים ומשיטתם נשמע לדידן.

אשה שעברה הפלה וצריכה להמתין י"ד מחמת ספק לידת נקיבה
ועוד שבעה נקיים, האם צריכה להתחיל את ספירת הז' נקיים רק
לאחר כל הארבעה עשר ימי טומאה

**יכול
ה**

להתחיל את ספירת הנקיים בתוך הי"ד ימי טומאה ובסופם לטבול בליל
ט"ו, ואם טבלה קודם ליל ט"ו לא עלתה לה טבילה.

מקורות: יו"ד קצד א.

אשה שעברה הפלה והתחייבה להמתין י"ד ימי טומאת נקיבה
וספירת ז' נקיים (היינו בתוך הי"ד או לאחריהם), ולאחר כמה ימים
יצאה עוד חתיכת שיליא האם צריכה לחשוש שיצא חתיכת ולד
ולמנות י"ד יום מהפעם האחרונה או שמונה רק מההפלה עצמה

הדין

מבואר ביו"ד קצד ד ששיליא בפני עצמה מחייבת י"ד ימי טומאה ושיליא
לאחר ולד תוך כ"ג יום אינו מחייב בעוד י"ד ימי טומאה, אבל כ"ז בולד חי,
אבל לאחר נפל השיליא מחייבת בעוד י"ד ימי טומאה משום ספק נקבה.

הניחו קופסת חלב שלא נפתחה עם מאכל אחר האם יש לחשוש
שהקופסה היתה מלוכלכת בחלב

**בוד
אי**

שכדאי לבדוק משום שמצוי שלפעמים נקרעת שקית חלב בחנות ושאר
החלב הסגור ג"כ אינו נקי, וכל דבר שאפשר לברר בקל בודקים ומבררים,
אך אם כבר אינו לפנינו, ורוצה לערב עם בשר את המאכל הנוגע בקופסת
החלב, באופן שלא שייכת בו הדחה כגון בדבר לח או אבקה וכיו"ב,
לכאורה לא מחזקין איסורא ואינו מחוייב לחשוש שמא נעשה משהו שלא
היה אמור להיעשות ולהיוצר, ובד"כ הוא נקי, עכ"פ בחלב בקופסה, ועי'
ש"ך ובהגר"א ופמ"ג צה א האם סתם כלים רחוצים או לא, ודעת רוב
הפוסקים שלא חוששים בדיעבד, ועכ"פ לענייננו שאין יודעים אם
התלכלך, ואמנם דנו הפוסקים על כוסות ועל מלח להפריד לכתחילה בין
בשר לחלב, אבל מקופיא לא מצאתי התייחסות ברורה לנידון זה בפוסקים,
ולמעשה יעשה שאלת חכם.

שכיחא שאלות המצויות בהלכה

אולם במקרה שנגע בחלב מבחוץ רק דבר פרווה והנידון על אכילתו אחר בשר בזה אין להחמיר, עי' ש"ך פט יט, וגם מב שדנו שם הבאר היטב והבית מאיר בדברי הש"ך היינו לענין מה שכלול בנידון שם שהמאכל הפרוה התבשל בסיר חלבי, אבל כאן אין הנידון כאן אלא רק נגיעה בעלמא, ומ"מ אם יש חשש שאין ס' לבטל הנגיעה בחלב להבית מאיר שם דינו כדין תבשיל של חלב, וכמ"ש בשו"ע צה א, ובזה יותר חמור מנ"ט בר נ"ט של בישול בקדירה מקונחת או של בישול בקדירה שיש בה ס' כנגד המין הראשון בבישול, בין להשו"ע ובין להרמ"א.

ועוד יתכן להתיר בזה דהרי הרמ"א הוא שמחמיר בתורת חטאת לענין סתם כלים שאינם בחזקת נקיים כמו שהביא הפמ"ג ריש צה והרי הרמ"א גופיה באו"ח בהל' פסח תמוז ד אמנם החמיר לכתחילה בכלי שלא נבדק אבל בדיעבד בנתערב מקיל שם, א"כ כ"ש לשאר פוסקים שמקילין בסתם כלים, ואפי' להמחמירין בסתם כלים מ"מ בדיעבד מקיל וכ"ש בכלי חדש כזה שהוא ספק אם נתלכלך כעין ספק על ספק לא על בפ"ק דפסחים, וכעין סתם חיטים משנה שירדו גשמים עליהם בשו"ע הל' פסח תסז ד, וגם להאחרונים שהחמירו בסי' תמוז שם לא מיירו בכלים חדשים.

וגם יל"ע אם מיירו רק בפסח שאיסורו במשהו דהגדרת סכין שאינו נקי הוא משהו כמ"ש במשנ"ב שם סקפ"ח ויש בזה פלוגתא בב"י ביו"ד.

השלמה לתשובה לגבי מאכל שהיה על יד קופסת חלב סגורה (שכבר אינה לפנינו) האם יש לחשוש שנרטב בחנות

ביו"ד סי' צה ס"ו מותר ליתן בתוך תיבה כד של בשר אצל כד של חלב, וברמ"א שם ויש מחמירין לכתחילה וטוב ליזהר לכתחילה במקום שאינו צריך, וגם להרמ"א אין צד שייאסר בדיעבד, דהוא דין לכתחילה בלבד לכו"ע, כדמוכח בבהגר"א סקכ"ז, וכדיוצא גם מהסעיף הקודם ברמ"א דגם אם עבר ונתן כותח ומלח של ב' המינים זה לצד זה ביחד מה שאסור לכו"ע ליתן יחד לא חיישי' שנפל מזה לזה.

ואע"פ שיש לטעון שכיון שבחנות יש הרבה חלב יחד מצוי שאחד מתפוצץ מ"מ אין לנו ראייה לחדש חשש כזה ומצינו בהרבה דינים שנזכר דלא מחזקין איסורא.

מיקרוגל בשרי שהכניסו בו בצק סגור בחבילה מהמפעל בוואקום וחיממו את המיקרוגל עם חלב כשהבצק בפנים^א

**בדיעב
ד**

הבצק מותר מכיון שהיה סגור הרמטית אך המיקרוגל צריך הכשרה על ידי חימום עם מים כמבואר בספרי הפוסקים.

מקורות: עי' יו"ד קח, א ואג"מ יו"ד מ ונט, דרכי תשובה וכה"ח בשו"ע שם, וראה בהרחבה בספר הכשרות עמ' מד ועמ' מח.

וה"ה אם המאכל לא היה סגור אלא שהכלי לא היה בן יומו לא נאסר המאכל, ואם המאכל לא היה סגור והכלי היה בן יומו יעשה שאלת חכם.

האם מותר לחלל שבת לצורך הצלת נכרי

**המשנ
ב**

החמיר בזה מאוד ועי"ש חילוקי הדינים שכתב שדאורייתא אסור ומלאכות דרבנן רק במקום איבה הפמ"ג הסתפק בזה, ובלא איבה ודאי אסור, שכן יכול להשתמט ולומר שההיתר לחלל שבת הוא רק לצורך מי ששומר שבת.

אולם כמה מפוסקי זמנינו נקטו דכהיום שהנהגה זו עלולה להביא לסכנת נפשות מצד התנכלויות, אמנם מחוייב להשתמט שרופא גוי יעשה זאת ולכה"פ לא לעשות מלאכות דאורייתא, אבל אם אין ברירה התירו.

מקורות: משנ"ב של, ח, אג"מ או"ח ח"ד עט, וח"ה כה, הגרשז"א בשמירת שבת כהלכתה מ, מב, מנחת יצחק ח"א נג וח"ג כ, ויש להסתפק אם גם המשנ"ב יודה שהמצב השתנה, ויש לציין שרוב דברי פוסקי זמנינו נאמרו בשנים הקרובות יותר לשואה מהיום, אולם אם יש לו מקום בצורה נכונה להשתמט בכל מקרה צריך להשתמט, כגון להסביר להם שהוא ענין דתי שרק הותר לצורך המשך אפשרות שמירת שבת של החולה, ושרופא אחר יוכל לטפל בחולה הנכרי, וכמובן לא באופן שחייו של הנכרי תלויים רק ברופא היהודי.

מצא שטר כסף בתא סטנדר בבולל והיושב שם אומר שלא הוא הניח את זה שם מה יעשה

הלכה

פסוקה בשו"ע שכל דרך הינוח לא יטול ואם נטל לא יחזיר בלא סימן ואם אין סימן זכה בו, אולם כאן יש סימן מקום מכיון שידוע בתא של איזה סטנדר הונח, ובאופן שניכר היכן הונח זהו סימן כמבואר בשו"ע.

וחכ"א טען שמכיון שהיושב שם טוען שאינו ממנו א"כ מסתמא מישוהו הגביהו מע"ג קרקע ודינו כמי שאין לו סימן מקום, ואני תמה על סברתו, איך אפשר לתלות לקולא כל כך, אלא כמו שבכל דרך הינוח אין תולים שהוגבהה מן הרצפה ה"ה כאן, שכן גם כאן לא חסרים דוגמאות ואופנים שיזדמן למישוהו להניח שם שטר כסף גם אם אינו יושב שם, כגון שניתן לתלות שהזיזו סטנדרים או שאחד השאיר למישוהו שייקח משם או בכל אופן אחר.

האם אפשר לעשות הבדלה על בירה מי שיש לו בחילות מיי

מכיון

שיש בזה מקום חולי קצת, לכן אם ירצה א"א למנוע ממנו לסמוך על המקילין בזה, אבל יעשה על מיץ תפוזים טבעי ולא על בירה.

ומ"מ יותר טוב שיבדיל על היין ויטעם משהו וייתן לאחר לשתות מלהבדיל כיום על דבר שאינו יין.

מקורות: הנה במקום שאין ההגדרה של חמר מדינה אינו מתיר לקדש על דבר שאינו חמר מדינה, כדמוכח בעובדא דאמימר בפסחים קז וכן בפ"ק דנזיר דף ד ובנדרים מט ע"ב אפי' במקום כאב ראש, והנה דעת החזו"א שאין היום חמר מדינה וראוי לחוש לדעתו כי משמעות הפוסקים שהגדרת חמר מדינה הוא שהוא עיקר שתיית בני העיר עי' מ"ב רעב כד, ומ"מ לענין מיץ תפוזים נקט החזו"א שאפשר שחשוב כחמר מדינה ולא סמך ע"ז למעשה, ודעת הגריש"א בשבות יצחק פסח פ"א אות ד שהם חמר מדינה, ולכן מכיון שבזה החזו"א נראה שמודה מעיקר הדין לסברת כמה מפוסקי זמנינו שיש היום חמר מדינה (היינו באופן כללי האג"מ והגרשז"א והגריש"א והשבה"ל והגר"ח"פ והאול"צ שהסכימו באופן עקרוני ששייך כיום אצלינו חמר מדינה דלא כהחזו"א וסייעתו), לכן במקום חולי א"א למנוע ממי שירצה לסמוך על זה.

אבל בירה אע"פ שבזמן הגמ' היו מקומות שהיה נחשב חמר מדינה אבל בזמנינו רבו המערערים על זה מכיון שאין כ"כ חשיבות לבירה ולא רגילות בשתייתו בכלל העם (עי' המו"מ בביאורים ומוספים בהל' הבדלה).

שביחא שאלות המצוות בהלכה

ומ"מ עדיף שיתן לאחר לשתות, שבזה בודאי יוצא ידי חובה, וזה הפתרון שהובא בהלכה לענין בין המצרים (רמ"א סי' תקנא ס"י), ולענין מי שנדר שלא לשתות (רמ"א סי' רעב ס"ט), ובזה יוצא ידי חובה, וכמ"ש השוע"ר דלכו"ע בהבדלה מועיל אם ישתה אחר, גם להחולקים לענין קידוש.

ומעיקר הדין מועיל גם קטן לזה עכ"פ כשיוצא הקטן מההבדלה, ועכ"פ כשאינן גדול עי' בסי' תקנא שם (וראה שם בביאורים ומוספים).

וכן החזו"א מכיון שהיה חולה סוכר נהג כל השנה לשתות מעט מההבדלה ולתת השאר לאדם אחר שיוצא מההבדלה לשתות, (ראה בספר קרא עלי מועד ובארחות רבינו).

וכן נהג המנח"י (קול התורה מב תשנ"ז) שנהג כן שהיה טועם מעט, וכ' שם המגיה שנהג כן הוא לחשוש לדעת המג"א רעב סק"ט הובא שם במשנ"ב סקל"ג שאסור לקדש על היין על מנת שישתו אחרים אם אינו שותה והם יודעים לקדש, ועי' רמ"א שם ט.

ועי' ארחות רבינו ח"ב עמ' קלו שהקה"י פסק לאחד שמוטב שיעשה הבדלה על יין וישתה בעצמו אם אין לו קטן ולא יבדיל על שיכר בירה ולא על מיץ תפוזים, ואמר מו"ר בשם מרן החזו"א כי שותים כאן בא"י הרבה יין וזה כחמר מדינה, ובמיץ צדד מו"ר להתיר יותר משיכר בירה, ואמר לי מו"ר בשם מרן החזו"א שצידד שאפשר דמיץ תפוזים בא"י יש לו דין של חמר מדינה ולא הכריע בדבר ע"כ.

ושם בעמ' קמה (ת"ב אות לט), אמר לי מו"ר זצוק"ל אדם הצריך לאכול בת"ב שחל ביום א' יבדיל על יין ובשעת הדחק גם על מיץ תפוזים דמרן החזו"א צדד דמיץ תפוזים יש סברא דהוי חמר מדינה בא"י יותר מבירה דלא הוי חמר מדינה בא"י ולא הכריע מרן החזו"א על מיץ, עיין מש"כ בארחות רבנו ח"א עמוד ש"פ אות מ"ט, וכן אמר לי מו"ר בשנת תשל"א דחולה יכול להבדיל על היין בת"ב שחל ביום א' משום דבלא הבדלה לא יוכל לאכול וכן חזר עוד פעם מו"ר ואמר לי דמרן החזו"א אמר דבירה לא הוי חמר מדינה אצלנו בא"י דכאן יין חמר מדינה, וצידד מו"ר שליט"א זצוק"ל לעשות הבדלה על מיץ תפוזים בחולה ע"כ, ועי"ש מ"ש עוד.

ממתי אפשר לברך ברכות התורה בבוקר

שעה שקם בלילה לאחר שינת קבע מברך ברכות התורה.

מקורות: מ"ב מז ס"ק כח כט.

כל

האם מותר לחטא אסלה בשבת עם חומר ריחני

כמה פוסקים מותר מכיון שמטרת הריח הוא להעביר את הריח הרע ולא דוקא להוליד ריח טוב.

לדעת

מקורות: שו"ת שאלת יעב"ץ ח"א סי' מב וארחות שבת פט"ו הערה צה בשם הגרנ"ק, אולם הגרשז"א בשולחן שלמה סי' תקיא בשולי הגליון אות טז כ' שטוב שלא להניח את הסבון במים משום הולדת ריח, ואפשר לסמוך על המקילים שכ"כ היעב"ץ, בפרט שאף הגרשז"א לא הזכיר איסור בדבריו.

וכן יש לצרף בזה מש"כ בשו"ת גינת ורדים בטעם מה שנקט כהמתירים ליתן מי בושם על הידים שהוא עובר מהר מחמת הזיעה, והובא גם במנח"י ח"ו סי' כו, וכ"ש בניד"ד באסלה שהריח עובר מהר, אף שהיה מקום לחלק שבאסלה העברת הריח מחוסרת מעשה, משא"כ ביד, אבל בלאו הכי מרובים הם המתירין.

ובמקרה שאומר שנהנה מהריח הטוב אינו אוסר לעשות ריח זה מכיון שיש לו טעם למה העדיף לעשות זאת דוקא באסלה ולא במקום אחר, משום שיש שם ריח רע, והרי עיקר כוונתו להעביר הריח הרע.

האם מותר להשתמש בשבת עם חומר ניקיון ריחני לידים

סי' קכח כג נקט שמותר, ובטעם ההיתר יש אומרים משום שהריח הוא חיצוני ליד במים הדבוקים ליד ואינו מוליד ריח בדבר חדש (א"ר שם סק"ח), ויש שנקטו טעם אחר בזה, הבאתי בתשובה הסמוכה (ד"ה האם מותר לחטא אסלה בשבת עם חומר ריחני), ומ"מ לדלל את החומר במים בשבת אסור משום מוליד ריח במים (מ"ב תקיא כח), ולכן ידלל את החומר במים לפני שבת.

המשנ"ב

ואם החומר של הריח הוא סמיך מידי שיש בזה חשש ממרח, או שהוא מוליד קצף, או שנצרך להשתמש בספוג או במטלית בשביל השימוש בו, שיש בזה בעיה של סוחט, בכל

שביחא שאלות המצוות בהלכה

שלושת אופנים אלו הדינים משתנים ויעשה שאלת חכם.

האם מותר לנקות בשבת עם סקוטש

אסור לקנח בו מכיון שיש בו סחיטה ואין בו ידית בית אחיזה.

ראה

או"ח שכ, יז, ולענין להשתמש בו באופן רך וקל בלי לקנח בו דיברנו בזה בתשובה אחרת.

ולענין הנידון שכתבו חלק מפוסקי זמנינו להתיר חומרים מסויימים להשתמש בהם בשבת, כבר פשט המנהג לאסור, עי' ארחות שבת וכן בספר וביום השבת, ויש בזה שאלה של דאורייתא, ופירטתי עוד בזה בשו"ת עם סגולה.

מה הדין להשתמש במברשת אסלה בשבת

מותר

מכיון שמשתמש בידית כשמנקה עם המברשת, ובאופן זה אין חשש סחיטה, ובטעם דין זה יעוי' במשנ"ב שכ מז וחזו"א או"ח נו ה.

מי שגזז ציפרניו והתרחץ לאחר מכן האם צריך לטול ידיו בין הגזיזה למרחץ או שיכול לסמוך על מה שנוטל לאחר המרחץ

מסתבר שעליו לטול בינתיים.

מקורות:

יעוי' במשנ"ב שהבאתי בתשובה הקודמת דכל מה שהוא מצד רוח רעה יש לטול מיד, ומרחץ הרי הדעה העיקרית היא שאינה מחמת רוח רעה עי' במשנ"ב שם, ואפי' אם נימא שהוא מחמת רוח רעה הרי אינו אותו הרוח, דרוח רעה של שחרית נקראת בת מלך בגמ' דשבת וביומא לפרש"י נקראת שיבתא, ואילו על גזז ואינו נוטל נזכר בערבי פסחים ובשו"ע שמפחד ולא ידע ממאי, ואפי' להפוסקים שאחר בית המרחץ הוא משום רוח רעה עי' בארצה"ח, מנ"ל שהוא מחמת הרחיצה דשמא הוא מחמת המרחץ וכמו שהורה החזו"א שהיוצא מבהכ"ס גם אם לא עה צרכיו נוטל ידיו, אם כי שם לא שייך דמיירי מצד נקיות, אבל בגמ' נזכר שידא דבית הכסא וכן לענין תשמה"מ אחר בית הכסא מבואר שבבית הכסא יש רו"ר, ומאן לימא לן שמרחץ שלנו יש בו רוח רעה ודאי גם לקולא, ואפי' תימא שיש בו רוח רעה גם לקולא אבל מנ"ל שכשמסתלק

שכיחא שאלות המצויות בהלכה

ממעשה שמביא רוח רעה למעשה אחר א"צ ליטול ומיהו על זה יש לומר מידי דהוה אניעור משנתו וחוזר לישן מיד.

והנה למרות שעשיית צרכיו לא מחייבת אותו באמצע הרחיצה ליטול ידיו, אך הרוח רעה גזיזת ציפורניים יותר חמור מעשיית צרכיו, שכן היא מוסכמת שיש בה רוח רעה, וגם אינה אותו הרוח רעה שלאחר עשיית צרכיו, מצד שני עשיית צרכיו הוא לכאורה אותה רמה של רוח רעה של היוצא מבית המרחץ גם לפי הדעות שיש בזה רוח רעה.

אברך שיש לו סכום קצוב לצדקה ממעשר כספים האם יביא מעט מעט לעניים המזדמנים לו או לקופה של צדקה

מחד

גיסא היה ראוי להביא מעט מעט לכל עני מזדמן וכמו שנהגו גדולי ישראל, ובזה מקיים דברי הרמב"ם שכתב לעשות כן לכופ יצרו לצדקה הרבה, ומאידך גיסא לגבאי צדקה עדיף מכיון שאמרו שלא יתן לקוש"צ אלא אם ממונה עליה כר"ח בן תרדיון, ואילו באוספים יש גם אינם מהוגנים כמ"ש בכתובות ועי' בספ"ק דב"ק, ובפרט אם קרוביו עניים שאם יתן להם יקיים בזה ומבשרך אל תתעלם.

ולמעשה נראה דאמנם יש הנהגה הנזכרת ברמב"ם הנ"ל לתת מעט לכל עני, אך באופן כזה שיש סכום מצומצם ואינו יכול לתת יותר מחמת עניותו עדיף לתת לגבאים נאמנים או לעניים הבדוקים לו, מכיון שהאומר תנו לי בודקין אותו כמ"ש ב"ב ט' בירושלמי סוף פאה וברמב"ם פ"ז מהל' מתנ"ע ה"ו ושו"ע, וגם משמע שם לפי הטעמים דרוב מה שאינו לצורך אוכל כגון צרכי דיור וכדו' צריך בדיקה, וצרכי רפואה לכאורה דינם כצורך אוכל, ועי"ש פרטי הדינים, ורק במתנות לאביונים של פורים קי"ל דכל הפושט יד נותנים לו, ולכן מכיון שהנידון כאן לתת לעניים שאינם בדוקים על חשבון עניים בדוקים בד"כ ראוי לתת לבדוקים כל שאין העניים שאין בדוקים עדיים על הבדוקים בעניינים אחרים.

ויתכן לומר עוד דעיקר דברי הרמב"ם בענין נתינת צדקה מעט מעט דמיירי בעניים הבדוקים לו, ובזה בודאי עדיף ליתן להם מעט מעט מליתן הכל בבת אחת לגבאי, אולם יש מקום לומר דהרמב"ם מיירי בזה אפי' בשאינן בדוקין אלא שזה אינו על חשבון המעשר כספים כגון שיש בידו להוסיף ועיקר דין עניים בדוקין הוא דין בגבאי דדין זה נאמר לענין גבאי, וה"ה מי שיש לו סכום מצומצם שרוצה לקיים בו מצוות מעשר כספים ולתנו ליד גבאי.

ומ"מ א"צ ליתן כל צדקותיו לקרובו כמ"ש הגר"ח"ק, ואדרבה אי' בגמ' שלא יתן כל מתנותיו לכהן אחד, וגם יש דברי הרמב"ם הנ"ל שהבאתי בתחילת התשובה, אבל אם נותן לקופה של צדקה אין זה נחשב לעני אחד שהגבאי מחלק לכל עני שנצרך והגבאי יכול להביא לו.

שכיחא שאלות המצויות בהלכה

ומ"מ יש לציין דבקימי עניים ויש לו צדקה יש כאן חשש של בל תאחר ולכן יעשה תנאי שכל המעשר לא יחול עליו שם תדקה עד שיבוא ליד העני כמ"ש בדרך אמונה הל' מתנ"ע פ"ח סק"ח.

ומ"מ יש לתת מתנה כל דהו לעניים המחזרין משום אל ישוב דך נכלם, כמ"ש הרמב"ם פ"ז ממתנ"ע ה"ז, וזה בד"כ אינו נפק"מ על הסכום הכללי לאיזה צדקה יגיע. ובזה גם מקיים במקצת דברי הרמב"ם דלעיל לתת הצדקה מעט מעט.

מי שהתעורר באמצע הלילה ורוצה לשתות מה יעשה

צריך

לנקות ידיו ולברך.

מקורות: ראה משנ"ב סו"ס סב וסו"ס פד וריש סי' ד סק"ג.

ולענין סתם ידים בשינה שאינן נקיות ראה שם סו"ס ד אות ס.

מה שיעור המים שמברכים עליהם שהכל

לברכה

ראשונה אין שיעור דאפילו על כל שהוא יש לברך, לפי שאסור ליהנות מן העולם הזה בלא ברכה.

מקורות: או"ח רי, א.

מי שגזז ציפרניו ואחר כך נגע במקומות מבוסים ואחר כך הלך לישון שנת לילה, האם די שיטול פעם אחת אחרי כל שלושה דברים אלו או שכל אחד מהם צריך נטילה בפני עצמה

אחר

גזיזת הציפרניים צריך ליטול מיד משום שנטילה זו היא מצד רוח הרע, אבל אחר שנגע במקומות המבוסים וכבר סיים לימודו וקריאת שמע קודם לכן ונשכב לישון אין צריך ליטול ידים דוקא עכשיו ויכול לסמוך על נטילת ידים של מחר.

מקורות: ראה משנ"ב ד, לח ואילך, והוא מוכרח מסברא משום שעל נטילת רוח רעה של שחרית הזהירו בזהר שלא לעכבו אבל לענין נקיות הדין רק לענין תורה ותפילה בלבד.

ואמנם אם ער למשך זמן אין ראוי להתעכב בלא נטילה שלא יבוא למכשול וע"ד מה שאמרו ת"ח אסור לו לעמוד במבואות המטונפות וכו' וזהו הטעם שנקט השו"ע בפשיטות שם שצריך נטילה ושיש עונש למי שלא נטל, ולא פירש דוקא כשבא להדיא ללמוד ד"ת.

מה שיש בסוכה חילוקי דינים לפסול בין גג על המיטה בשקבוע לבין גג שאינו קבוע כמבואר הדעות בשו"ע, מה השיעור להחשיבו קבוע

יש

בזה ספק מה נכלל בגדר קינוף להיאסר בפחות מגובה י' כשיש לה גג ישר, ולכן יש להחמיר כל אימת שיש להסתפק שמא נקרא קבוע.

מקורות: יעו"י בחזו"א או"ח סי' קנ סקי"ח שהסתפק בזה לגבי קביעות של קינוף, דהרי לא נתפרש שיעורו, ויש לציין דמצינו הרבה דברים לדין שלא נתפרשו שיעורם ומחמירין בכל שהוא ממש, כמו שיעור שהייה בשחיטה ושיעור דבר שמן וכחוש בנותן טעם, ושיעור מליחה לאסור, וכן עוד דינים, אולם על אף שיש באלה שמצינו בהן שמחמירים אף דברים שודאי אינן בכלל הספק כדמוכח ברמ"א הל' שחיטה וכמו שביאר שם בביהגר"א, מ"מ לענינו שלא נודע מנהג להחמיר בזה א"כ אין להחמיר אלא במה שמצד הסברא נכנס בכלל הספק, ומ"מ בספק בדין יש להחמיר ע"י כללי ספקות להש"ך וע"י חזו"א בקוב"א מ"ש בזה.

ויעו"י בלשון המשנ"ב שכ' דקינופות הוא קבוע מאוד, ואולי יש ללמוד מדבריו דרך בקביעות גמור שכך קבע עצמו לישן אסור בזה, ויל"ע, ובמקום שיש ס"ס יש לדון אם לפעמים יצרפו גם דעת הרי"ף (חלק מהפוסקים בדעתו) והרמב"ם שלא פסקו כלל דין זה של קינופות קביעי והם דעה האחרונה בשו"ע, אף שהכריע הבה"ל באופן רגיל כדעה ראשונה להחמיר, והכל לפי ראות עיני המורה.

ולענין דבר שאינו קבוע כ"כ אלא רק קבוע קצת אך יש בו גובה י' בזה אסרי' חדא לריעותא מדין נקליטין (וחדא לריעותא היינו שאין שם גג ישר אלא רק גבוה י'), אבל דבר שקבוע קצת ויש לו גג ואין בו גובה י' צ"ע דמחד גיסא נזכר הלשון במשנ"ב שנקליטין הואיל וקבוע יותר מכילה הלכך נאסר אפי' בחדא לריעותא, ולפ"ז לכאורה היה צריך להיות דה"ה בקבוע יותר מכילה ויש גג פחות מ' ג"כ הגג הו"ל חדא לריעותא ואסור, אבל אולי משמע במשנ"ב בתחילת דבריו שלענין יש לה גג ואין לה גובה י' מחמירין רק באופן שיש לו קביעות מאוד כקינופות, ולכאורה סותר ידיה אדידיה, אבל נראה לומר דאין זו כוונתו בתחילה, אלא יש לפרש אדרבה, שאם יש לו גג ויש לו קצת קביעות הגג עושה לו קביעות טובא וחמור יותר, ועדיין צ"ע לפ"ז למה חילקן לג' חילוקי דינים.

ולמה לא אמר דבאין קבוע כלל ככילה נאסר רק בתרתי לריעותא ובקביעי יותר מכילה נאסר בחדא לריעותא כגון בקינופות שיש להן גג ובנקליטין שגבוהין י'.

והנה מקור דברי המשנ"ב מהגמ' דאמרי' קינופות לגבי נקליטין קביעי, ומבואר דקביעות נקליטין הוא יותר מקינופות, אבל דברי הגמ' גופא צ"ב למה לא תירצו שם כמ"ש המ"ב דחדא לריעותא סגי ולכך דין הקינופות שאין גבוהין י' שוה ממש לנקליטין גבוהין י',

שכיחא שאלות המצויות בהלכה

דבשניהם תרתי לריעותא, ונראה ליישב דזהו גופא תי' הגמ' דמאחר שקינופות יש להן גג א"כ יש להן כבר צד קביעות אף בלא גובה י', משא"כ נקליטין שאין להן צד קביעות זה אינם נאסרין אלא בגבוהין י', ומ"מ האמת קאמר דביש לה גג חשיב קביעות טפי בעצם צורת הדבר יותר מגובה י' והיינו דברי הגמ' קינופות לגבי נקליטין קביעי והיינו דברי המשנ"ב הנ"ל.

ואם נימא שאכן זו כוונתו יש לפרש דעצם גובה י' משוי ליה קביעות מצד צורתו, בתנאי שאינו ארעי ככילה.

ואמנם זה דחוק במשנ"ב (וכ"ש שהוא דחוק בכוונת הגמ') אבל אם נפרש כן נמצא שאין שום מקור לומר שצריך קביעות רבה לקינופות, אולם כמו שכתבתי שזה דחוק, ויש קצת משמעות במשנ"ב אף שבחשבון קשה להולמו מ"מ מצד הלשון יש קצת משמעות דקינופות קביעי טובא.

אבל מאידך אם אכן נפרש כלשון המשנ"ב (היינו כפשטות לשונו ולא כמו שכתבתי לפרש בדבריו) להלכה יצא דוחק עצום למה לא נתפרש דין דבר שיש לו קביעות מעט כשצורתו כקינופות, אלא ע"כ כמ"ש שהצורה היא עושה את הקביעות טובא, וממילא אין כאן שום לשון הכרעה מהמשנ"ב לספקו של החזו"א.

ואגב שהבאתי דברי החזו"א נפרש סוף דבריו שם כי המדפיסים לא פסקוהו נכון, דכוונת החזו"א שם הוא דלגבי נקליטין אם אינו רחב ד' על ד' אינו פוסל, ואילו לגבי קינוף יש להסתפק אם פסולו הוא רק ברחב ד' או גם בפחות מזה.

ולענין אם חולק החזו"א על מה שכתב המשנ"ב סי' תרכז סק"ז דפוסל גם בלא גג, אינו מוכרח שחולק די"ל דמ"מ בעינן שיעור מקום לפסול עכ"פ בגג כל דהוא אפי' משופע אף שאין שם גג ישר.

הוספה מלאחר זמן

עוד יתכן לומר באופן אחר החילוק בין כילה לעמודים הקבועים במיטה, דכילה היינו דבר שאינו שייך למיטה, אבל עמודים מכיון שהם קבועים ומחוברים במיטה (כמבואר במשנ"ב סי' תרכז סק"ח, אבל זה אינו חילוק בין נקליטין לקינופות), הלכך חמירי.

האם מותר לצייר ציורי צדיקים והאבות הקדושים

אם לבו נוקפו יכתוב גילוי דעת שאין הכונה לצייר צורת האבות אלא לעשות ציור משל בלבד לקרב הדברים אל השכל [עי' הקדמת מו"נ] ודי בזה.

מקורות: בהרבה דורות נדפסו בספרים ציורי האבות הקדושים אם כי אין להביא ראיה ממדפיסי ספרים כידוע וגם ממדפיסי ספרי גדולי הדורות בשעתם, דלאו מר בר רב אשי חתים עלה, אבל בנידון זה באמת נראה באופן עקבי שלא נהגו להקפיד כ"כ במשך הדורות על זה, אם כי יש שערערו על מנהג זה, ועי' בספר משנה הלכות חי"ט קיז שכתב סמך למנהג זה מתרגום שני אסתר וכתב להליץ עליו, ובכל גוני יש לציין שאין כאן גדר איסור מן הדין לכאורה, ולענ"ד באופן שאומר גילוי דעת שאין כאן כוונה לצייר האבות אלא משל בעלמא לית לן בית מיחוש כלל, ויפה עשו בעוז והדר שהביאו באריכות כל דברי הזוהר בענין הסיפורין דאורייתא בתחילת התמונות שעשו.

ובמשנ"ה הנ"ל הביא לדוגמא את דעת החולקין לדברי החת"ס ח"ו סי' ו' ועיינתי בפנים וראיתי דעיקר הנידון שם מצד צורת צלם מדין לא תעשון איתי, ואדרבה צידד שם בתוך הצדדים דבמשה ואהרן קצת קיל יותר מסתם צלם כיון דמוכחא מילתא שלא נעשו לע"ז, עי"ש מה שכתב בכ"ז, ועי"ש מה שדן לענין אם יועיל פחסה וקטיעת חוטם וכ' שם לצדד דכיון שהוא בארה"ק יש חשש נתיצה עי"ש בכל הצדדים, וא"כ בניד"ד שכל התמונה היא רק במחשב ואין בולט כלל, וכבר במחשב יש שהקילו בדיני צלמים ואיני נכנס לנידון זה כאן.

והרי בודאי לא שייך לדון על פחיסה ועל קטיעה אם טענתו מצד שאסור לנו לצייר האבות. ומילתא אגב אורחא יש לציין דמלבד החת"ס דנו בזה השד"ח ועוד ספרי שו"ת שראיתי דרך לימודי וממה שכמה ספרי שו"ת לא דנו להימין ולהשמאיל אלא לענין איסור לא תעשון איתי משמע שלא ראו פגם בעצם ציור משה ואהרן.

ולענין מה שמצייר על ידי מכונה כמו שכתב כת"ר בשאלתו ודאי שהדבר קל יותר באופן זה, משום דאחרים עשו לו הוא קולא בציורים בדינים אחרים, ומיהו החזו"א החמיר טובא במכונה בין לחומרא ובין לקולא ולמד כן מדברי חרישה דהרמב"ן, וגם הציורים הנעשים על ידי מכונה (AI) בזמנינו אף דלא דמיא למכשיר רגיל שהפקודות ישירות וברורות ולא לחרישה רגילה שיש בבהמה קצת דעתא קלישתא לעשות מה שהוא עושה בה אבל אתיא מבינייהו.

אחר כל זה מצאתי (במאמר שהתפרסם על ידי דרשו בנושא, ומכאן ועד סוף התשובה הוא משם) שבספר 'אוצר פלאות התורה' (כי תשא עמוד תתל"ט) הובא ששאל את הגר"ח"ק בענין מה שמצינו בספרים ישנים ועתיקים שמצויר על שער הספר (שער בלאט) ציורים של

שכיחא שאלות המצוות בהלכה

משה רבינו ואהרן הכהן, ולפעמים יש ציורים של האבות הקדושים והנביאים, האם יש בזה זלזול בכבוד האבות והנביאים הקדושים מחמת שהציורים הם בדויים ושקריים, או דלמא אין בזה חשש זלזול.

והשיב בכתב בזה הלשון: 'זה רק משל ואין חשש', עכ"ל.

והובא שם עוד (בשם גליון דברי שיח) שפ"א הובא לפני הגר"ק ספר עם תמונות בסוף, ואמר ע"כ הגר"ק שלפני שנים רבות הוא ראה תנ"ך בהוצאת דפוס ישן, ובשער הספר יש ציור של משה רבינו ואחיו אהרן הכהן.

וכן של שמואל הנביא (והוסיף כי אחד המדפיסים שהיה עם הארץ צייר שני שמואל: שמואל א' ושמואל ב').

(והוסיף כי גם בביתו יש ספר עם ציור עתיק דומה).

ואמר רבינו: האמת היא שאף אחד – בוודאי לא הצייר – יודעים בבירור כיצד היה מראה פניהם של חכמי הדורות הקודמים (ויתכן שכוונתו שזה פשוט שלא מתיימרים לומר כן, וממילא אין בזה חשש, עמ"ס), אכן, אין שום איסור לצייר אותם אם הדבר מסייע ללומדים.

אלא שצריך לזכור שזה לא מראהם האמיתי.

כיוצא בזה אמר, כי נשאל פעם אם יש חסרון במה שהוציאו משניות מצוירות כדי להקל על הלומד, בפרט כשיש נושאים קשים של כלאים או אהלות שהציורים מאוד מקלים על הלומד, והשיב שבוודאי אין שום איסור ואדרבה, יש בזה מצוה של זיכוי הרבים.

והזכיר כי כבר בגמרות וילנא שלנו יש בהרבה מקומות ציורים בגליון הגמרא, והראשון שבהם בעירובין דף כ, ע"ב.

אולם בספר דבר שמואל חולק ע"ז, וגם לדבריו יתכן שאם מציין להדיא שהוא משל בלבד להמחשה ואינו בא להראות המציאות אין בזה חשש כ"כ.

בהנ"ל בשאלה הקודמת על הסגולה של האבוקדו האם מותר לעשות זאת בשבת

הגרעי

של האבוקדו הוא מוקצה, ולכן אסור לעשותו, אולם אם מטלטלו ע"י גופו להסוברים להתיר בזה (הרחבתי בתשובה אחרת ואכמ"ל), לפי הדעות שמותר לעשות זאת, (או באופן שעשה מעשה לייחדו ע"י בתשובה דלהלן), יהיה מותר מצד הכנסת הגרעין למים, אם היה בו מבעוד יום מכיון שאין כוונתו לשותלו.

ובדיעבד גם אם לא היה מבעוד יום בתוך המים יש מקום להקל אם לפחות המים היו מוכנים מבעוד יום ואינו מוסיף עליהם.

מקורות: לענין הכנסת הגרעין ע"י או"ח שלו ה, ושם סעיף י' ושעה"צ סקמ"ח, וסי' תרנד א.

ויעוי' בשש"כ כו סק"ט בשם הגרשז"א, ולמעשה גם בדבריו נתבאר כעין הנ"ל שרק להצמיח שרשים יש בזה האיסור הברור.

כלי צונן שהיה בו בשר צונן ולאחר מכן נגע בכלי זה גבינה או בחלב צוננים מה דין המאכל השני

המאכל

השני, דהיינו הגבינה או החלב חייב בהדחה, ולכן לכתחילה אסור להניחו שם שמא לבסוף יאכלנו בלא הדחה, ודבר שדרכו בהדחה כגון בשר חי מותר להניחו מכיון שודאי ידיחנו, ולענין להניח מאכל לח או יבש בכלי נקי של המין השני - דנו בזה הפוסקים.

מקורות: ראה יו"ד צא, ב.

ולענין כלי נקי עי"ש ברמ"א וש"ך וט"ז דלהרמ"א מותר להניח יבש בכלי נקי בלא הדחה, ולהש"ך מותר גם דבר לח, אא"כ הוא של חרס שאז תליא בפלוגתא, והט"ז כ' שם בדעת הרמ"א לחלק אם הכלי קיבל מתחילה בחמין או בצונן, שאם קיבל בחמין מותר להניח בו מהמין השני רק יבש צונן, ואם קיבל בצונן מותר להניח בו מהמין השני לח צונן או יבש חם וצונן, ואסור רק בלח חם, עי"ש כל פרטי הדינים בזה.

מוקצה שהניחו באחד הימים על דבר אחר ולא היה כוונה לסלקו
משם וגם לא להניחו שם עד שבת, ולא עלה על דעתו באותו זמן
שאוּלֵי יצטרכו להשתמש בדבר שתחתיו בשבת, האם נחשב כמניח
מדעת ואוסר את הדבר שמעליו כדין בסיס לדבר האסור

אם

הניחו בימי חול עד יום חמישי וחמישי עצמו בכלל, אינו נחשב בסיס לדבר
האסור, אבל אם הניחו במצב זה ביום ששי, יש בזה מחלוקת הפוסקים, ולמעשה
יש להקל בזה במקום הצורך, מכיון שבלאו הכי דבר שאינו מיועד לשבת דוקא
מתחת המוקצה ומונח רק באקראי (אם השאלה מדוברת באופן כזה מן הסתם)
הכריע המשנ"ב להקל במקום הצורך.

מקורות: משנ"ב סי' שט סקי"ח.

ובמשנ"ב לא הכריע להדיא בין מח' התה"ד והב"י ובשעה"צ צידד לתלות זה במחלוקת
רש"י והרמב"ם (דהרמב"ם כהתה"ד), ומ"מ יותר נראה שנקט כהתה"ד שנקט דבריו
מתחילה בלשון הלכה פסוקה, וגם שתלה דעתו כהרמב"ם דהלכה כמותו בד"כ כשחולק
על רש"י דרש"י מפרש הוא כמ"כ הב"י הל' ציצית ואכמ"ל.

האם מותר לעשות קריטורות המשררות לעג למבנה גוף מסויים

אין לעשות כן.

ע"י מו"ק כח בראשונה היו וכו' מפני כבודן של נדות חיות וכו' וכל
הענין.

מקורות:

ילד הגונח מאוד מכאבי עצירות האם מותר לתת לו תרופה בשבת

מותר,

מכיון שתינוק יש לו דין של חולה שאין בו סכנה שהותרו לו ענייני רפואה בשבת, ובפרט באופן כזה שיתכן להחשיב אפי' בגדול כנפל למשכב לפי הענין.

מקורות: לענין רפואה לחולה שאב"ס בשבת עי' משנ"ב ר"ס שכח, ולענין הגדרת חולי דקטן עי' שו"ע ס"ס רעו, והיינו אם צריך הרבה כמ"ש בביהגר"א שם, וכן עי' ברמ"א שכח יז.

ויש כמה דעות בפוסקים מה הגדרת ההיתר בקטן (ראה ביאורים ומוספים בסי' רעו שם), ומ"מ אנו נקטנו בפשטות להתיר באופן כזה, כהגדרת ביהגר"א בסי' רעו סי"ז שחכמים התירו צרכי קטן, וכמו שהכריעו כדבריו הרבה אחרונים ופוסקי זמנינו.

ולענין גילו של הקטן עי' ביאורים ומוספים הנ"ל, ויש מקום לצדד בדבר כזה גם בגדול קצת יש מקום להקל, כל עוד שהקטן צריך לזה הרבה, שכן אפי' גדול יש מקום להתיר באופן שקשה עליו מאוד כדין נפל למשכב, וכל שאינו יכול לעשות תפקידיו וצרכיו כבר נחשב נפל למשכב כמ"ש החוט שני.

אין לפסוק הלכה למעשה מתוך הדברים ללא שאלת חכם.

אין התחייבות להשיב לכל שאלה המתקבלת, עקב העומס.

לתמיכה בהוצאות המערכת ניתן באמצעות כרטיס אשראי בקו שכיחא 03-6703-111 שלוחה 5